

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ: 210-8259140-1-ΦΑΧ: 210-8259235

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

*Επί του υποβληθέντος προς την Ε.Δ.Ε.Υ.Α. με αριθμ. πρωτ. εισ.
1847/25-7-2012, από τη Δ.Ε.Υ.Α., ερωτήματος.*

ΕΡΩΤΑΤΑΙ:

«Με το άρθρο 3 της Κλαδικής ΣΣΕ έτους 2012 τροποποιείται η παρ.6 του άρθρου 3 της Κλαδικής του έτους 2009 με αποτέλεσμα να ρυθμίζεται ότι το τεχνικό προσωπικό ειδικοτήτων Ηλεκτρολόγων, Ηλεκτροτεχνίτη, Υδραυλικού, Μηχανοτεχνίτη, Χειριστή Μηχανημάτων, οδηγού παντός τροχοφόρου αυτοκινούμενου, τεχνίτη ύδρευσης και αποχέτευσης οικοδομικών έργων, χωρίς πτυχίο ή δίπλωμα Μέσης Τεχνικής Σχολής κατατάσσεται στα μισθολογικά κλιμάκια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή τα οριζόμενα στην παρ.4 της Κλαδικής ΣΣΕ έτους 2009.

Αν η Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόσει τη σχετική ρύθμιση και εντάξει το πιο πάνω προσωπικό στα μισθολογικά κλιμάκια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τότε εν όψει της ρυθμίσεως της παρ.3 του α.31 του ν.4024/2011 θα πρέπει να υπολογίσει τις αποδοχές του σύμφωνα με

τα νέα μισθολογικά κλιμάκια (της ΔΕ εκπαιδευτικής κατηγορίας) και στη συνέχεια να περικλύσει τις αποδοχές του στο ανώτατο σημείο των αποδοχών του εργαζομένου στο δημόσιο με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, εκπαιδευτικής κατηγορίας ΔΕ (βασικός μισθός και τα επιδόματα του ν.4024/2011 που δικαιούται κάθε εργαζόμενος κατά περίπτωση).

1. Η εφαρμογή του σχετικού άρθρου της Κλαδικής ΣΣΕ έτους 2012 δεν έρχεται σε αντίθεση αρχικά με την παρ.3 άρθρου 31 του ν.4024/2011 που ορίζει ότι, «Για τους εργαζόμενους στους φορείς της υποπαραγράφου 1^α με σχέση εργασίας αορίστου ή ορισμένου χρόνου, το ανώτατο όριο των μηνιαίων τακτικών αποδοχών για κάθε εκπαιδευτική κατηγορία ΥΕ, ΔΕ, ΤΕ και ΠΕ ισούται με το αντίστοιχο ανώτατο όριο που προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου για τους υπαλλήλους με αντίστοιχη σχέση εργασίας (ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου) στο Δημόσιο; Λαμβανομένου επί πλέον υπόψη του γεγονότος ότι η εκπαιδευτική κατηγορία του προσωπικού αυτού παραμένει η ίδια , δηλαδή είναι ΥΕ αφού δεν διαθέτουν πτυχίο ή δίπλωμα μέσης τεχνικής σχολής, η ίδια δε κλαδική έτους 2009 δεν τους ενέτασσε στο προσωπικό της ΔΕ εκπαιδευτικής κατηγορίας.

2. Μήπως απαιτείται κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμοδίου καθ' ύλην υπουργού για την εξαίρεση των ειδικοτήτων αυτών από τα ανώτατα όρια αποδοχών της εκπαιδευτικής τους κατηγορίας, διότι στο τελευταίο εδάφιο του σχετικού άρθρου 3 ορίζονται τα εξής: «Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου καθ' ύλην Υπουργού μπορεί να εξαιρούνται κλάδοι ή

ειδικότητες των φορέων της υποπαραγράφου 1^α από τα ανώτατα όρια μηνιαίων τακτικών αποδοχών που προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια της παρούσης παραγράφου , εφόσον, σε κάθε περίπτωση, το μέσο κατά κεφαλή κόστος των πάσης φύσεως αποδοχών, επιδομάτων, αποζημιώσεων και αμοιβών γενικά, δεν υπερβαίνει τα όρια που ορίζονται στην επόμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου;

3. Σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή του σχετικού άρθρου της Κλαδικής έτους 2012 (που επιφέρει αύξηση των αποδοχών) δεν έρχεται σε αντίθεση και με την παρ.9 του α.31 του ν.4024/2011, που ορίζει ότι, «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος κεφαλαίου καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη ή ρήτρα ή όρος συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητικής απόφασης ή ατομικής σύμβασης εργασίας ή συμφωνίας που καθορίζει αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές που υπερβαίνουν τα ανώτατα κατά περίπτωση όρια που ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους;

Με επιπλέον δεδομένο ότι οι ρυθμίσεις του ν.4024/2011 αφορούν το μεσοπρόθεσμο πλαίσιο δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015, η ίδια δε παρ.4 της Κλαδικής έτους 2012 ορίζει ότι οι διατάξεις της συναφθείσης ΣΣΕ ισχύουν εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με νόμους, διατάγματα κλπ καθώς και με τις διατάξεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου».

*****

Επί του ως άνω υποβληθέντος ερωτήματος έχω να σημειώσω τα εξής:

Σύμφωνα με το **άρθρο 3 της ΣΣΕ 2012**, «Οι εργαζόμενοι της παραγράφου 6 του άρθρου 3 της κλαδικής συλλογικής σύμβασης εργασίας του έτους 2009 εντάσσονται μισθολογικά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η προαναφερόμενη παράγραφος αντικαθίσταται ως εξής: *Τεχνικό προσωπικό ειδικοτήτων Ηλεκτρολόγου, Ηλεκτροτεχνίτη, Υδραυλικού, Μηχανοτεχνίτη, Χειριστή Μηχανημάτων, Οδηγού παντός τροχοφόρου αυτοκινούμενου, τεχνίτη ύδρευσης και αποχέτευσης οικοδομικών έργων και οποιασδήποτε άλλης ειδικότητας, χωρίς απολυτήριο Λυκείου ή πτυχίο Μέσης Τεχνικής Σχολής: Εισαγωγικό ΜΚ 25^ο – καταληκτικό ΜΚ 8^ο.*

Σύμφωνα δε, με την **παρ.3 του α.5 της Κλαδικής ΣΣΕ 2012**, «..3. Η παρούσα ΣΣΕ ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου του 2011 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2013».

Κατ' αρχήν, κρίσιμη στο σημείο αυτό κρίνεται, κατά τη γνώμη μας, η ακόλουθη διευκρίνιση, **όσον αφορά στη νομιμότητα της ρύθμισης του α.3 της ΣΣΕ:**

Η Συλλογική Σύμβαση Εργασίας θεωρείται ότι έχει **ισχύ ουσιαστικού νόμου** και οι σχετικές διατάξεις ουσιαστικού δικαίου που περιέχει έχουν μεν **αναγκαστική ισχύ**, στο βαθμό όμως που **δεν προσκρούουν στο Σύνταγμα ή σε διατάξεις αναγκαστικού δικαίου** (α.7 ν.1876/1990).

Κάθε νοητός όρος εργασίας μπορεί, κατ' αρχήν, να αποτελέσει περιεχόμενο ΣΣΕ, εφόσον βέβαια δεν είναι αντίθετος με ισχύοντα νόμο δημοσίας τάξεως ή δεν αναφέρεται σε θέματα που τυχόν ρυθμίζονται με αυτόν, διαφορετικά ο όρος της ΣΣΕ είναι άκυρος, εκτός αν είναι ευνοϊκότερος του νόμου αυτού (ΕιρΠατρ 71/2001 ΕΕργΔ 2001,842).

Οι κανονιστικοί όροι της ΣΣΕ πρέπει να συμπλέουν με τις συνταγματικές αρχές όπως και οι νόμοι. Έτσι δεν μπορούν να προσβάλλουν, μεταξύ άλλων, την ισότητα των εργαζομένων ως προς τους όρους εργασίας και αμοιβής όταν δεν δικαιολογείται η άνιση μεταχείρισή τους. Συνεπώς, οι κανονιστικοί όροι των ΣΣΕ (στους οποίους αναμφίβολα περιλαμβάνονται και οι όροι που αφορούν θέματα βαθμολογικής επανεντάξεως) πρέπει να τηρούν τη διάταξη του α.4 του Συντάγματος, εκείνοι δε οι οποίοι αντίκεινται στην άνω Συνταγματική ρύθμιση είναι ανίσχυροι και δεν εφαρμόζονται από τα δικαστήρια, κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο που ισχύει και για τις αντισυνταγματικές διατάξεις των νόμων (ΑΠ 5/88 ΕΕργΔ 48 κα).

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει βέβαια, εκούσια παροχή από το μέρος του εργοδότη προς κάποιον ή κάποιους από τους μισθωτούς που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία.

Σύμφωνα με τη νομολογία, η με ΣΣΕ ευνοϊκότερη μισθολογική μεταχείριση δεν είναι συνταγματικώς ανεπίτρεπτη, όταν αφορά κατηγορία μισθωτών που παρέχει σε σχέση με άλλη κατηγορία

μισθωτών, στην οποία δεν παρέχεται η ίδια εύνοια, **διαφορετική κατά περιεχόμενο και προϋποθέσεις εργασίας**, καθώς επίσης και όταν η διαφορετική ρύθμιση επιβάλλεται από λόγους γενικότερου συμφέροντος και δημοσίου συμφέροντος (ΑΠ 60/96). **Αντίθετα, είναι συνταγματικώς ανεπίτρεπτη** η ευνοϊκότερη μισθολογική μεταχείριση συγκεκριμένης κατηγορίας μισθωτών **που παρέχουν ακριβώς την ίδια εργασία, ενώπιον του ίδιου εργοδότη και υπό τις ίδιες συνθήκες** με άλλη κατηγορία εργαζομένων στην οποία η ευνοϊκή αυτή μεταχείριση δεν εφαρμόζεται.

Εν προκειμένω, βάσει και της συνδυαστικής ερμηνείας όλων των ως άνω, προκύπτει σαφώς ότι **το άρθρο 3 της ΣΣΕ 2012**, με το οποίο οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι εντάσσονται από την υποχρεωτική στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, **είναι απολύτως νόμιμο**. Πιο συγκεκριμένα:

Κατ' αρχήν, η ρύθμιση που το άρθρο αυτό εισάγει, **βρίσκεται σε απόλυτη συμφωνία με το πνεύμα της Κλαδικής ΣΣΕ 2009**, σύμφωνα με την οποία οι εργαζόμενοι στις Δ.Ε.Υ.Α. δεν **κατατάσσονται στα μισθολογικά κλιμάκια** βάσει αποκλειστικά των τυπικών τους προσόντων, αλλά, λαμβανομένης, επίσης, υπόψη και **της θέσης** που κατέχουν στην επιχείρηση, **της ειδικότητας** και της προϋπηρεσίας τους (α. 4 ΣΣΕ 2009). Απολύτως **νόμιμη** κρίνεται, επομένως, η κατάταξη των υπό κρίση εργαζομένων **με κριτήριο πρωτίστως την ειδικότητά τους**.

Εξάλλου, η κατάταξη αυτή, **σέβεται απόλυτα και εξυπηρετεί τη Συνταγματική Αρχή της Ισότητας (α.4 Συντάγματος)**, εξασφαλίζοντας **ίδια αντιμετώπιση**, αναφορικά τόσο με τους όρους όσο και με την αμοιβή της εργασίας, **για όλους τους εργαζόμενους που παρέχουν ίδια εργασία, υπό τις ίδιες συνθήκες, ενώπιον του ίδιου εργοδότη.**

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον **Πρότυπο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.**, τον οποίο εφαρμόζουν πανομοιότυπα όλες οι Δ.Ε.Υ.Α., **προβλέπονται οργανικές θέσεις μόνο για ΔΕ εργαζόμενους με τις υπό κρίση ειδικότητες**, ήτοι εργοδηγούς δομικών έργων, τεχνίτες-υδραυλικούς, τεχνίτες δομικών έργων, χειριστές μηχανημάτων έργων, ηλεκτροτεχνίτες, μηχανοτεχνίτες, οδηγούς αυτοκινήτων και μηχανολόγους- τεχνίτες οχημάτων μηχανημάτων, **χωρίς να προβλέπεται αντίστοιχη θέση για ΥΕ εργαζομένους με την ίδια ειδικότητα.**

Δεδομένου, λοιπόν, ότι υπάρχει προσωπικό στην επιχείρηση, το οποίο δεν έχει μεν τα τυπικά προσόντα, ήτοι απολυτήριο λυκείου ή πτυχίο μέσης τεχνικής σχολής, παρέχει, όμως, **υπό ακριβώς τις ίδιες συνθήκες, ενώπιον του ίδιου εργοδότη, την ίδια ακριβώς εργασία** με το λοιπό προσωπικό που διαθέτει τα προσόντα αυτά, **είναι απολύτως νόμιμο και σύμφωνο με τη συνταγματική αρχή της ισότητας**, το προσωπικό αυτό να ενταχθεί κι αυτό μισθολογικά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, **προκειμένου να έχει την ίδια αντιμετώπιση για παροχή ίδιας εργασίας με τους εργαζόμενους της κατηγορίας αυτής.**

Διαφορετικά, οποιαδήποτε κατάταξη των υπό κρίση εργαζομένων σε κατώτερη κατηγορία, θα συνιστούσε, για τους ως άνω λόγους, **αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση τους**, καθιστώντας τον όρο της ΣΣΕ **ανίσχυρο** και συνακόλουθα **ανεφάρμοστο**.

Η ρύθμιση επομένως, την οποία εισάγει το α.3 της Κλαδικής ΣΣΕ 2012, είναι **νόμιμη**, αποτελεί **συνταγματικά επιβαλλόμενη επιλογή** και οι ισχυρισμοί περί της αντίθεσης της διάταξης αυτής με τις επιταγές του α.31 του ν.4024/2011 **είναι αβάσιμοι**:

Κατά λανθασμένη, κατ' αρχήν, κρίση εξακολουθούν να λαμβάνονται υπόψη τα πραγματικά προσόντα των εργαζομένων, από τη στιγμή που με **ρητή διάταξη ισχύος ουσιαστικού νόμου**, ήτοι α.3 της ΚΣΣΕ 2012, οι εργαζόμενοι αυτοί **έχουν ενταχθεί σε συγκεκριμένη εκπαιδευτική κατηγορία και έκτοτε τεκμαίρεται ότι ανήκουν στην κατηγορία αυτή με όλες τις νόμιμες συνέπειες**.

Οι εργαζόμενοι με τις συγκεκριμένες ειδικότητες **τεκμαίρεται, με την ένταξή τους στην επιχείρηση, ότι ανήκουν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση** και η σύγκριση των αποδοχών τους με εκείνες των εργαζομένων της ίδιας εκπαιδευτικής κατηγορίας, ήτοι ΔΕ, στο Δημόσιο για τον υπολογισμό των ανωτάτων ορίων είναι **απολύτως νόμιμη** και **βρίσκεται σε συμφωνία με το σκοπό του νομοθέτη**. Καθόσον, εάν ίσχυε διαφορετικά, και η σύγκριση γινόταν με τις αποδοχές των εργαζομένων της ΥΕ κατηγορίας, **θα ακυρωνόταν ο σκοπός της διάταξης** και η ένταξή τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση θα ήταν **άνευ αντικειμένου**, αφού **δεν θα εξασφαλιζόταν η ίδια αντιμετώπιση των εργαζομένων που παρέχουν ίδια εργασία, υπό τις ίδιες συνθήκες, ενώπιον του ίδιου εργοδότη**.

Όσον αφορά δε στο ζήτημα της «αύξησης» των αποδοχών, πρέπει να τονιστεί κατ' αρχήν ότι, η εν λόγω Κλαδική ΣΣΕ 2012, σύμφωνα και με το α.5 παρ.3 αυτής, **ισχύει από 1 Ιανουαρίου 2011, ήδη δηλαδή πριν την έναρξη ισχύος των διατάξεων του ν.4024/2011, που απαγορεύουν την για το μέλλον αύξηση στις αποδοχές.**

Σε κάθε δε περίπτωση, είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί ότι η διάταξη αυτή του α.3 της ΣΣΕ 2012, **δεν αποτελεί, σε καμία περίπτωση, ρύθμιση περί αυξήσεως των αποδοχών των εργαζομένων, αλλά απλώς προσδιορίζει τη θέση που θα έχουν οι εργαζόμενοι με τις συγκεκριμένες ειδικότητες στην επιχείρηση.** Αντίθετα, η 'αύξηση' αυτή που συνακόλουθα θα προκύψει στις αποδοχές τους, σε σχέση, ίσως, με τα προηγουμένως ισχύοντα, είναι το **έμμεσο επακόλουθο της συνταγματικώς επιβαλλόμενης, σύμφωνα και με τα ως άνω, κατάταξή τους στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αποτελώντας την «νόμιμη, αρχική αμοιβή τους».** Ας μην αγνοείται άλλωστε, το γεγονός ότι, για αρκετούς εργαζόμενους, ήδη πριν την υπογραφή της Κλαδικής ΣΣΕ 2012, η ένταξή τους από την ΥΕ στην ΔΕ εκπαιδευτική κατηγορία έχει γίνει ήδη μέσω ΑΣΕΠ.

Συμπερασματικά, δεδομένου ότι κάθε νοητός όρος μπορεί να αποτελέσει περιεχόμενο ΣΣΕ, η υπό κρίση διάταξη (α.3 ΣΣΕ 2012), από τη στιγμή που δεν προσκρούει σε συνταγματικές διατάξεις ή νομοθετικές διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, είναι απολύτως νόμιμη

και αναπτύσσει πλήρη και αναγκαστική ισχύ έναντι των συμβαλλόμενων μερών.

Αναφορικά, τέλος, με το ζήτημα της έκδοσης κοινής υπουργικής απόφασης για την εξαίρεση κατηγορίας εργαζομένων από τα ανώτατα όρια στις τακτικές μηνιαίες αποδοχές, δεν αφορά κατά τη γνώμη μας, την υπό κρίση περίπτωση, αλλά αναφέρεται σε προσωπικό που για πολύ συγκεκριμένους λόγους δημοσίου συμφέροντος και υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις, δικαιούται ίσως μιας ευνοϊκότερης μισθολογικής μεταχείρισης, πάντοτε βέβαια μέσα στο πλαίσιο της τήρησης του ανωτάτου ορίου του μέσου κατά κεφαλή κόστους.

Αθήνα, 31/8/2012

Ο Γνωμοδοτών Δικηγόρος

Πάνος Ζυγούρης